

2016. október

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Október 1.	00:11 UT	újhold
Október 9.	04:33 UT	első negyed
Október 16.	04:23 UT	telehold
Október 22.	19:14 UT	utolsó negyed
Október 30.	17:38 UT	újhold

A bolygók láthatósága

Merkúr: A hónap első harmadában jól látható napkelte előtt a keleti látóhatár közelében, ekkor közel másfél órával kel a Nap előtt. A hónap közepére láthatósága gyorsan romlik, 20-án már eltűnik a Nap sugaraiiban. 27-én felső együttállásban van a Nappal.

Vénusz: Fényesen ragyog napnyugta után az esti délnyugati égen. Egyre magasabban látszik, a hónap elején egy, a végén már másfél órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-3,9^m$ -ról $-4,0^m$ -ra, átmérője $12,1''$ -ről $13,9''$ -re nő, fázisa $0,85$ -ről $0,78$ -ra csökken.

Mars: Előretartó mozgást végez a Sagittariusban. Késő este nyugszik, az esti órákban látható a délnyugati ég alján. Fényessége $0,1^m$ -ről $0,4^m$ -ra, látszó átmérője $8,8''$ -ről $7,5''$ -re csökken.

Jupiter: Előretartó mozgást végez a Virgóban. 15-én már kereshető napkelte előtt a keleti égen, ekkor már egy órával kel a Nap előtt. Láthatósága a hónap végéig sokat javul, addigra a hajnali égbolt feltűnő égitestévé válik. Fényessége $-1,7^m$, átmérője $31''$.

Szaturnusz: Előretartó mozgást végez az Ophiuchusban. A késő esti órákban nyugszik, még kereshető az esti délnyugati ég alján. Fényessége $0,5^m$, átmérője $16''$.

Uránusz: Egész éjszaka látható, a Piscesben végzi hátráló mozgását. 15-én szembenállásban van a Nappal.

Neptunusz: Az éjszaka első felében figyelhető meg az Aquariusban. Hajnalban nyugszik.

Kaposvári Zoltán

Uránusz-oppozíció

A bolygó október 15-én kerül oppozícióba $3,7''$ -es korongátmérő és $5,7^m$ fényesség mellett. A Pisces csillagképben járó, éjfél előtt delelő bolygó 51° -kal emelkedik a horizont fölé, kiváló lehetőséget adva a megfigyelésre. A világos türkizes bolygón nagyon alacsony kontrasztú világos és sötét sávok mintázata, kisebb diszkrét világos foltok bukkanhatnak fel.

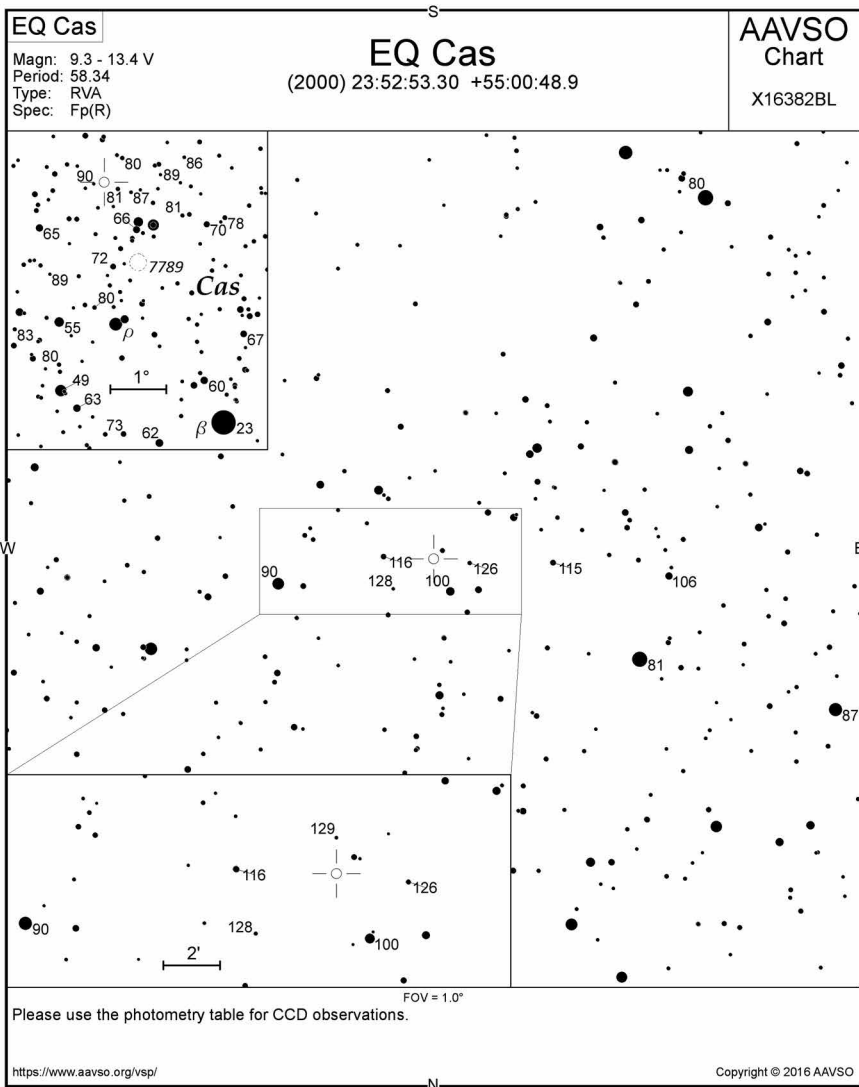
A bolygó északi pólusa jelentősen, 34° -kal billen felénk, így ha sikerül igen alacsony kontrasztú sávokat megpillantanunk a bolygón, azok íveltsége már megfigyelhető. Fotózáshoz a nagyméretű műszer és jó seeing mellett használjunk narancs, vörös, esetleg IR szűrőt, amivel a világos foltok kontrasztja megnő az elsötétetett bolygókorongon. Ne feledjük el pontosan bejelölni a nyugati irányt, anélkül a pólusok tájolása lehetetlen lesz!

Kiss Áron Keve

A hónap változócsillaga: az EQ Cassiopeiae

A gyönyörű, ezernél is több halvány csillagból álló NGC 7789 nyílthalmaztól mintegy 2 fokra található ez a méltatlanul kevéssé észlelt RVA típusú változó. A hideg, fémekben gazdag, por- és gázködökbe burkolózó csillag fénygörbéjét – típusára jellemző módon – egy mélyebb és egy laposabb minimum jellemzi.

Főminimumai között átlagosan $58,3$ nap telik el, így az EQ Cas-t a legrövidebb periódusú, ezáltal a legdinamikusabban változó RV Taurik között tartjuk számon. Amplitúdója nem-nagy: maximális vizuális fényessége csak ritkán haladja meg a 11 magnitúdót, míg minimumaiban rendre 12 , illet-

ve 13 magnitúdó alá kerül. Mindazonáltal kiváló objektum kis és közepes távcsövek számára, cirkumpoláris változó lévén akár egész évben „foltozhatjuk” a még az AAVSO adatbázisát tekintve is igencsak hézagos fénygörbéjét.

Bagó Balázs

Változószelők találkozója október 8-án

Az MCSE Változócsillag Szakcsoport idei találkozóját az MTA CSFK CSI előadótermében tartjuk október 8-án 10 órától. A rendezvény díjtalan, de regisztrációhoz kötött. Jelentkezés: vcssz@mcse.hu